

Skatteverkets meddelanden

ISSN 1652-1447

Skatteverkets information om vad som är försäljning i obetydlig omfattning enligt lagen om kassaregister

SKV M
2009:2

Från och med den 1 januari 2010 ska företag som säljer varor eller tjänster mot kontant betalning inneha certifierat kassaregister. I detta meddelande finns information om lagstiftningen m.m. och särskilt information om vad som är försäljning i obetydlig omfattning och som innebär att lagens skyldigheter inte gäller för det enskilda företaget. Meddelandet kompletterar Skatteverkets allmänna råd SKV A 2009:2¹. I meddelandet används benämningen företag synonymt för näringsidkare som omfattas av lagens skyldigheter.

1 Allmänt om lagstiftningen m.m.

En särskild lag har införts som gäller för kontantbranschen, lag (2007:592) om kassaregister m.m.²

Enligt 2 § gäller lagens skyldigheter den som i näringsverksamhet säljer varor eller tjänster mot kontant betalning, om inte annat följer av 3 §. Med kontant betalning likställs enligt 6 § betalning med kontokort. I 3 § finns sju generella undantag från lagens skyldigheter (se avsnitt 3.2).

Enligt 4 § ska vid tillämpning av 2 och 3 §§ självständiga verksamheter inom ramen för en näringsverksamhet bedömas var för sig.

Enligt 9 § ska all försäljning och annan löpande användning av ett kassaregister registreras i ett kassaregister.

Enligt 11 § ska den som omfattas av lagens skyldigheter till Skatteverket anmäla de kassaregister som finns i verksamheten. Anmälan ska ha inkommit till Skatteverket inom en vecka från den dag då anmälningsskyldigheten inträtt.

Enligt 12 § ska kassaregister vara certifierat av ett organ som är ackrediterat för uppgiften enligt lagen (1992:1119) om teknisk kontroll. Enligt 14 § får certifiering även utföras av organ från ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) enligt bestämmelser som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Enligt 30 § kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i enskilda fall medge undantag från lagens skyldigheter om

¹ Skatteverkets allmänna råd (SKV A 2009:2) om vad som är försäljning i obetydlig omfattning

² Regeringens proposition 2006/07:105, Konkurrens på lika villkor i kontantbranschen.

SKV M 2009:2

1. behovet av tillförlitligt underlag för skattekontroll kan tillgodoses på annat sätt, eller

2. en viss skyldighet av tekniska orsaker är oskälig.

Undantag enligt 30 § får förenas med villkor.

Enligt 31 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om krav på kassaregister, teknisk kontroll och användning av kassaregister samt undantag från skyldigheter enligt lagen.

Enligt förordningen (2007:597) om kassaregister m.m. får Skatteverket medge sådana undantag i enskilda fall som avses i 30 § lagen om kassaregister. Enligt förordningen får Skatteverket även meddela föreskrifter om krav på kassaregister, teknisk kontroll och användning samt undantag från skyldigheter enligt lagen.³

För tillämpningen av bestämmelsen om undantag i enskilda fall enligt 30 § har Skatteverket gett ut de allmänna råden SKV A 2009:3 med tillhörande meddelande SKV M 2009:3.⁴

Enligt 15 § utövar Skatteverket tillsyn över att näringsidkare som omfattas eller kan antas omfattas av skyldigheter enligt lagen har kassaregister och att de kassaregister som används i verksamheten uppfyller föreskrivna krav.

Enligt 21 § får Skatteverket för kontroll av näringsidkare som omfattas eller kan antas omfattas av skyldigheter enligt lagen göra kundräkning, kontrollköp, kvittokontroll och kassainventering.

Enligt 24 § får Skatteverket ta ut en kontrollavgift av näringsidkare som omfattas av skyldigheter enligt lagen om bl.a. näringsidkaren inte har kassaregister eller använder kassaregister som inte uppfyller föreskrivna krav. Kontrollavgiften är 10 000 kronor som tillfaller staten. Enligt 25 § kan kontrollavgiften vid ytterligare en överträdelse inom ett år tas ut med 20 000 kronor.

Av 32 § framgår att beslut av Skatteverket kan överklagas till länsrätten.

2 Skatteverkets allmänna råd – SKV A 2009:2

Skatteverket har gett ut allmänna råd för tolkningen av vad som är försäljning i obetydlig omfattning av varor eller tjänster mot kontant betalning, SKV A 2009:2⁵. I de allmänna råden anges följande⁶.

³ Skatteverket har meddelat följande föreskrifter.

- Skatteverkets föreskrifter (SKVFS 2009:1) om krav på kassaregister
- Skatteverkets föreskrifter (SKVFS 2009:2) om kontrollenhet till kassaregister

- Skatteverkets föreskrifter (SKVFS 2009:3) om användning av kassaregister

⁴ Skatteverkets allmänna råd (SKV A 2009:3) om undantag i enskilda fall från skyldigheter enligt lagen om kassaregister,
Skatteverkets meddelande (SKV M 2009:3) om undantag i enskilda fall från skyldigheter enligt lagen om kassaregister

⁵ Skatteverkets allmänna råd (SKV A 2009:2) om vad som är försäljning i obetydlig omfattning enligt lagen om kassaregister

”Med försäljning i obetydlig omfattning bör avses försäljning som för ett räkenskapsår om tolv månader normalt uppgår till högst fyra prisbasbelopp. Om denna försäljning sker endast under en del av ett kalenderår bör den omräknas till försäljning på årsbasis. En sådan omräkning bör dock inte göras om försäljningen sker under högst 30 dagar under ett kalenderår.

Med försäljning i obetydlig omfattning bör även avses försäljning som sker i rena undantagsfall i ett företag och som är av liten omfattning i förhållande till företagets omsättning. Försäljning som sker fler än tolv dagar per år eller överstiger två procent av företagets omsättning bör normalt inte anses utgöra försäljning i obetydlig omfattning.”

3 Frågor och svar

3.1 Vem omfattas av skyldigheten att inneha certifierat kassaregister?

Den som i näringsverksamhet säljer varor och tjänster mot kontant betalning omfattas av lagens skyldigheter. Begreppet näringsverksamhet har den innebörd som avses i inkomstskattelagen (1999:1229). Detta innebär att skyldigheterna enligt lagen om kassaregister omfattar näringsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. I prop. 2006/07:105 s. 36 sägs: ”Härigenom omfattas verksamhet som bedrivs i vinstsyfte eller, om den inte bedrivs i vinstsyfte, inte har en alltför begränsad omfattning. Som utredningen påpekar innebär detta att kontant försäljning inom ramen för en hobbyverksamhet undantas från kravet på kassaregister. Inte heller kommer tillfällig försäljning av mindre omfattning som inte kan sägas bedrivas yrkesmässigt att omfattas av regleringen. Denna omständighet innebär att t.ex. skolelevers försäljning inför en skolresa eller dylikt faller bort från tillämpningsområdet.”⁶

Om det inte förekommer försäljning mot kontant betalning i ett företag är lagen inte tillämplig på företaget. Med kontant betalning likställs betalning med kontokort (se avsnitt 3.6).

Från lagens skyldigheter finns generella undantag, se avsnitt 3.2.

3.2 Vilka undantag finns från skyldigheten att inneha certifierat kassaregister?

Det finns sju generella undantag från lagens skyldigheter. Skyldigheterna gäller inte följande kategorier.

1. Den som endast i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning.

⁶ I SKV A 2009:2 används benämningen företag för näringsidkare som omfattas av lagens skyldigheter.

⁷ I propositionen hänvisas till en utredning. Den utredning som avses är SOU 2005:35 Krav på kassaregister – Effektivare utredning av ekobrott.

SKV M 2009:2

2. Den som är befriad från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) för inkomst från sådan försäljning som avses i 2 §.
3. Den som bedriver taxitrafik enligt 1 kap. 3 § 2 yrkestrafiklagen (1998:490).
4. Den som säljer varor eller tjänster mot kontant betalning genom sådana distansavtal eller hemförsäljningsavtal som avses i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59).
5. Den som säljer varor eller tjänster med hjälp av en varuautomat eller annan liknande automat eller i en automatiserad affärslokal.
6. Den som anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel eller enligt lotterilagen (1994:1000).
7. Den som bedriver sådan torg- och marknadshandel som avses i lagen (1998:514) om särskild skattekontroll av torg- och marknadshandel m.m.

Av punkt 1 framgår att om försäljningen av varor eller tjänster mot kontant betalning endast sker i obetydlig omfattning gäller inte lagens skyldigheter. Vad som avses med obetydlig omfattning kommenteras nedan i avsnitt 3.8.

Av punkt 2 framgår att den som är befriad från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen inte omfattas av lagens skyldigheter. Det innebär bl.a. att stat och kommun inte omfattas av lagens skyldigheter. Inte heller allmännyttiga ideella föreningar omfattas av skyldigheterna i de fall inkomsterna från bedriven näringsverksamhet inte ska beskattas.

Av punkt 7 framgår att torg- och marknadshandel är undantagen från lagens skyldigheter. Detta kommenteras nedan i avsnitt 3.3.

3.3 Vad är torg- och marknadshandel?

Av avsnitt 3.2 framgår att den som bedriver sådan torg- och marknadshandel som avses i lagen (1998:514) om särskild skattekontroll av torg- och marknadshandel m.m. inte omfattas av lagens skyldigheter. Av 1 § lagen om torg- och marknadshandel framgår att den lagen omfattar all handel utom sådan som en näringsidkare stadigvarande bedriver i permanenta lokaler eller i omedelbar anslutning till dessa.

Torg- och marknadshandel är därmed den försäljning som sker från torg, gator, marknader, mässor, loppmarknader, idrottsгалor, festivaler, tillfälligt utnyttjade lokaler eller liknande. Lagen om torg- och marknadshandel gäller oavsett om försäljningen bedrivs inomhus eller utomhus, i lokaler eller liknande som utnyttjas vid enstaka tillfällen eller för kortare tid, från försäljningsstånd, fordon eller andra anordningar som ställs upp. Försäljningen behöver inte ske yrkesmässigt, och vad som säljs saknar betydelse. (prop. 1997/98:100 s. 211)

3.4 Vilka skyldigheter innebär lagen om kassaregister?

**SKV M
2009:2**

De skyldigheter som lagen innebär för ett företag är i huvudsak följande.

1. Ett företag ska fr.o.m. den 1 januari 2010 i ett kassaregister registrera all försäljning och annan löpande användning av kassaregistret. Med annan löpande användning av kassaregistret avses bl.a. utskrift av kvittokopia, övningskvitto, returkvitto. Även ändring av priser, uttag av rapporter och liknande utgör löpande användning⁸.
2. Endast kassaregister som är certifierade får användas i företagets verksamhet. Vad som avses med ett certifierat kassaregister anges nedan i avsnitt 3.5.
3. Företaget ska till Skatteverket anmäla de kassaregister som finns i verksamheten. Vid förändrade förhållanden ska ny anmälan göras. Anmälan ska ha inkommit till Skatteverket inom en vecka från den dag då anmälningsskyldigheten har inträtt. Närmare information om anmälningsskyldigheten och hur anmälan kan göras finns på Skatteverkets webbplats (www.skatteverket.se).

3.5 Vilka krav ställs på kassaregister?

Av 14 § Skatteverkets föreskrifter (SKVFS 2009:1) om krav på kassaregister framgår att kassaregister som har en tillverkardeklaration får användas av företag som omfattas av lagens skyldigheter. Av tillverkardeklarationen ska framgå att kassaregistret uppfyller kraven i SKVFS 2009:1. Ett sådant kassaregister måste vara anslutet till en certifierad kontrollenhet enligt Skatteverkets föreskrifter (SKVFS 2009:2) om kontrollenhet till kassaregister.

Skatteverket och återförsäljare av kassaregister kan lämna information om vilka kassaregister som uppfyller föreskrivna krav.

3.6 Vad avses med kontant betalning?

Betalning med kontokort

Av lagen framgår att betalning med kontokort likställs med kontant betalning. I regeringens proposition finns följande kommentar till bestämmelsen (prop. 2006/07:105 s. 91). "Det innebär bl.a. att även kortbetalningar ska registreras i kassaregistret. Med kontokort avses kort som är kopplade till ett tillgodohavande eller kreditutrymme hos kortutgivaren samt kan användas för betalning av varor eller tjänster på olika säljställen liksom ofta även kontantuttag. Kontokorten delas in i debetkort (bl.a. bankkort), betalkort och kreditkort (se SOU 2005:108 s. 43 f.)."

⁸ Vad som avses med löpande användning anges i 3 § Skatteverkets föreskrifter (SKVFS 2009:1) om krav på kassaregister.

Fakturerad försäljning och kontantfakturer

Fakturerad försäljning innefattar en kredit där betalning sker vid ett senare tillfälle än vid försäljningstillfället. Om ett företag upprättar en faktura och samtidigt tar kontant betalt vid försäljningstillfället brukar denna benämnas kontantfaktura. Beroende på omständigheterna ska betalning av kontantfakturer registreras i ett certifierat kassaregister. I prop. 2006/07:105 s. 41 finns följande kommentar till kontantfakturer.

”För att räknas som fakturerad försäljning skall fakturan uppfylla de krav som anges i 5 kap. 7 § bokföringslagen (1999:1078). Om en näringsidkare medvetet skulle vilja kringgå kassaregisterkravet genom att, i stället för att registrera försäljningen i kassaregistret och ge kunden ett kvitto, ställa ut en ”faktura” samtidigt som han mottar kontant betalning, och utan att följa de regler som finns för bokföring av fakturer bör detta bedömas som kontant betalning.”

Av kommentaren framgår att följande förutsättningar måste vara uppfyllda för att en kontantfaktura inte ska registreras i ett certifierat kassaregister. Kontantfakturan måste innehålla uppgifter som bokföringslagen kräver och den måste bokföras enligt reglerna för bokföring av fakturer.

3.7 Vad är en självständig verksamhetsgren?

Enligt lagen ska självständiga verksamheter inom ramen för en näringsverksamhet bedömas var för sig. Detta innebär att ett företag kan driva olika verksamheter som var för sig kan omfattas eller vara undantag från skyldigheterna enligt lagen.

Bedömningen av om lagen är tillämplig ska göras separat för varje självständig verksamhet som ingår i en näringsverksamhet. Om de olika verksamheterna är av helt skilda slag och är organiserade som separata verksamheter bör självständiga verksamheter anses föreligga även om verksamheterna bedrivs i gemensamma lokaler. Så är fallet t.ex. om det inom ramen för en näringsverksamhet bedrivs bageri- och åkeriverksamhet eller tobakshandel och lokalvård. Bedrivs likartade verksamheter eller verksamheter som har samband med varandra på olika platser bör de också betraktas som självständiga under förutsättning att de även i övrigt är organiserade som skilda verksamheter. Om sådana verksamheter däremot bedrivs i anslutande eller gemensamma lokaler bör de inte betraktas som självständiga verksamheter. Bageri- och caféverksamhet är exempel på verksamheter som har samband med varandra. Ett annat exempel är hotell- och restaurangverksamhet. (prop. 2006/07:105 s. 90-91)

3.8 Vad är försäljning i obetydlig omfattning?

Lagens skyldigheter gäller inte för den som endast i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning. Av förarbetena till lagen (prop. 2006/07:105 s. 37-38) framgår att med försäljning i obetydlig omfattning avses två olika situationer.

1. Företag där kontant betalning endast förekommer i rena undantagsfall och bara uppgår till någon procent av företagets omsättning (kommenteras i avsnitt 3.8.1).
2. Företag med låg omsättning. I propositionen uttalar regeringen fyra prisbasbelopp som riktmärke för låg omsättning (kommenteras i avsnitt 3.8.2).

3.8.1 Försäljning mot kontant betalning som endast sker rent undantagsvis

I prop. 2006/07:105 s. 38 uttalas följande vad avser försäljning mot kontant betalning som endast sker rent undantagsvis i ett företag.

”Den omständigheten att en enstaka kund vid något tillfälle betalar kontant bör således inte utlösa en skyldighet att ha certifierat kassaregister. Den kontanta betalningens storlek i absoluta tal bör inte vara avgörande vid bedömningen, utan kontantbetalningen skall sättas i relation till den totala omsättningen. Det saknar härvid betydelse om den övriga omsättningen består av fakturerad betalning, kredit i annan form eller bidrag. Kontantförsäljningen kan vara obetydlig för såväl större som mindre företag.”

I de allmänna råden SKV A 2009:2 har Skatteverket preciserat innebörden av vad som bör avses med försäljning mot kontant betalning som sker rent undantagsvis. I SKV A 2009:2 uttalas att försäljning som sker fler än tolv dagar per år eller överstiger två procent av ett företags omsättning normalt inte bör utgöra försäljning i obetydlig omfattning.

3.8.2 Låg omsättning – riktvärdet fyra prisbasbelopp

Lagens skyldigheter gäller för företag som i mer än obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning. I prop. 2006/07:105 s. 37-38 uttalar regeringen att prövningen bör göras utifrån en helhetsbedömning av det enskilda företagets förhållanden. Med hänsyn till risken för konkurrenspåverkan bör undantaget för obetydlig försäljning tolkas restriktivt. Som riktvärde för obetydlig omsättning föreslog regeringen i propositionen fyra prisbasbelopp.

I de allmänna råden SKV A 2009:2 har Skatteverket preciserat att med obetydlig omfattning bör avses försäljning som för ett räkenskapsår om tolv månader normalt uppgår till högst fyra prisbasbelopp (se avsnitt 2). Prisbasbeloppet fastställs av regeringen för varje år och för 2008 är prisbasbeloppet 41 000 kr. Riktvärdet för när skyldigheter enligt lagen uppkommer kan därmed beräknas till kontant försäljning om 164 000 kronor i 2008 års penningvärde. Då lagens skyldigheter träder i kraft den 1 januari 2010 kommer prisbasbeloppet för 2010 att vara vägledande för beräkningen av riktvärdet.

Det är den förväntade kontanta försäljningen av varor och tjänster för tolv månader framåt som är avgörande för om lagens skyldigheter gäller för ett företag. Så snart ett företag räknar med att sälja varor

SKV M 2009:2

eller tjänster för minst fyra prisbasbelopp omfattas företaget av lagens skyldigheter.

I det allmänna rådet SKV A 2009:2 anges att som obetydlig omfattning bör avses försäljning som för ett räkenskapsår om tolv månader normalt uppgår till högst fyra prisbasbelopp. Detta innebär att i det fall ett företags räkenskapsår är kortare eller längre än tolv månader ska riktvärdet om fyra prisbasbelopp räknas om.

Försäljning under endast en del av ett kalenderår

Det förekommer att företag driver verksamhet med kontant försäljning under endast en begränsad tid under året, t.ex. försäljning i en sommarkiosk. Av det allmänna rådet framgår att i sådana fall ska försäljningen räknas om till försäljning på årsbasis vid jämförelsen med riktvärdet om fyra prisbasbelopp. En sådan omräkning ska dock inte göras om försäljningen sker under högst 30 dagar under ett kalenderår.

3.9 Skatteverkets tillsyn och särskilda kontrollåtgärder

Skatteverket utövar *tillsyn* över att företag har kassaregister och att de kassaregister som finns i verksamheten uppfyller föreskrivna krav. Tillsynen omfattar alla företag som omfattas eller kan antas omfattas av lagens skyldigheter. Sådana företag är skyldiga att lämna uppgifter och tillhandahålla handlingar i den omfattning som är nödvändig för Skatteverkets tillsynsverksamhet.

Genom lagen har Skatteverket fått nya kontrollbefogenheter, *särskilda kontrollåtgärder*. De särskilda kontrollåtgärderna innebär att Skatteverket får göra kundräkning, kontrollköp, kvittokontroll och kassainventering.

3.10 Kontrollavgift

Skatteverket får ta ut en kontrollavgift på 10 000 kronor om ett företag inte har något kassaregister eller om kassaregistret som används i verksamheten inte uppfyller föreskrivna krav. Kontrollavgiften får också tas ut om företaget inte i rätt tid har anmält kassaregistret till Skatteverket. Även i vissa andra fall får Skatteverket ta ut en kontrollavgift. Om företaget gör en ny överträdelse inom ett år är den nya kontrollavgiften 20 000 kronor. Om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller det annars finns särskilda skäl kan Skatteverket medge hel eller delvis befrielse från kontrollavgiften.